

РЕЗОНАНС

Як і передбачав порядок денний конференції трудового колективу СумДУ, що відбулася нещодавно, 25 січня, першим виступив ректор А. В. Васильєв, який розповів про підсумки роботи університету в минулому році та основні завдання на 2014 рік. Повний текст його виступу і подається в «Резонансі».

Крім того, конференція розглянула й затвердила в якості базового документу «Концептуальні засади діяльності Сумського державного університету, стратегія розвитку на 2010–2020 роки, заходи реалізації та прогнозовані показники (оновлена редакція)». Ознайомитися з текстом цього документу можна на сайті СумДУ за адресою <http://sumdu.edu.ua/ukr/general/normative-base.html>.

Про виконання колективного договору за 2013 рік інформувала присутніх делегатів конференції голова представницького органу профспілкових організацій університету В. О. Боровик. Конференція затвердила зміни та доповнення до колективного договору на 2014–2015 роки. Більш детально про все, що стосується нового колективного договору, змін та доповнень до нього, йтиметься у наступному числі газети.

Згідно з останнім пунктом порядку денного ректор А. В. Васильєв інформував про зміни у складі вченої ради університету.

**Узагальнюючий звіт ректора Сумського державного університету Васильєва А. В.
«Підсумки роботи СумДУ за 2013 р. та основні завдання на 2014 р.»
(конференція трудового колективу СумДУ 25.01.2014 р.)**

Шановні делегати Конференції, запрошені, усі присутні!

Цей звіт як завжди є персональним й одночасно узагальнюючим роботу колективу в 2013 році, який – уже за стійкою традицією – став роком подальшого зростання й успішності. Третя позиція серед класичних університетів (після Київського та Харківського) у загальнонаціональному рейтингу це підтверджує. Йде напружена робота щодо входження університету у Всесвітній рейтинг QS, західноєвропейський Multirank, рейтинг СНД «Експерт» та інші.

Напередодні нового року агенція QS оприлюднила результати аудиту «QS Stars», за яким наш університет у цілому оцінено трьома зірками, максимум – п'ять. І те, що 15 % університетів світу, які входять до ТОП-800 рейтингу QS, мають такий самий показник, а 6 % – лише 2 зірки, є підтвердженням реалістичності входження СумДУ до світової університетської еліти.

За певної суб'єктивності будь-якого рейтингу більш значущого механізму оцінки рівня університетської діяльності поки що не створено. А нам високе позиціонування конче необхідне і для забезпечення належного фінансування освітньо-наукової діяльності та проєктів соціальної спрямованості, і для роботодавців, і для цільових аудиторій абітурієнтів. До речі, анкетування першоккурсників, що проводилось у вересні, виявило вагомість для них високого рейтингу СумДУ.

І така налаштованість нашого колективу на самовдосконалення, аналітична робота й самооцінка мотивують рух університету до нової якості кінцевих результатів. Ми йдемо цим шляхом достатньо швидко, що й зумовило необхідність затвердження вищим органом самоврядування оновленої редакції «Концептуальних засад діяльності та стратегії розвитку університету» з продовженням терміну її дії до 2020 року. Раніше цей головний нормативний документ було укладено на період 2010–2015 років. І вже сам факт, що всього лише за три роки більшість його позицій стала нормою нашої діяльності, є свідченням і динаміки розвитку, і швидкозміненості нашого розуміння цілей та механізмів забезпечення успішності університету в його русі у

конкурентно гострому вітчизняному та світовому науково-освітньому просторі.

Пропоную обговорювати звіт ректора одночасно із проєктом Стратегії, який членам Конференції надано. По тексті доповіді буду робити акценти на певних її положеннях.

НОВІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ РІВНІ	
• Телекомунікації • Інформаційно-телекомунікаційні технології (магістр) • Міжнародна економіка • Біржова діяльність (магістр)	
	Політехнічний технікум м.Конотоп підвищення рівня до ОКР- магістр
• Землевпорядкування • Електротехнічні системи електроспоживання • Управління проєктами	

Табл. 1

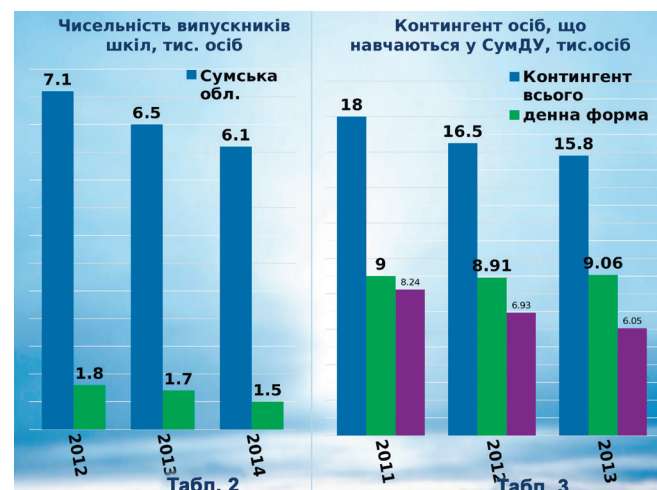
У 2013 році ми здійснили чергові кроки з поширення напрямів нашої освітньої діяльності (табл. 1). Розпочата підготовка за спеціальностями «Стоматологія» та «Інтелектуальна власність», отримані ліцензії з «Землевпорядкування» в Конотопському політехнікумі, а в базовому закладі з: «Телекомунікацій», «Міжнародної економіки», «Біржової діяльності» (як спецкатегорії магістерського рівня за напрямом «Електронна біржа»), «Інформаційно-телекомунікаційних технологій» (теж одразу ОКР «магістр»); підвищили до цього самого рівня ОКР спеціальностей «Електротехнічні системи електроспоживання», «Управління проєктами». Ще за однією спеціальністю відкрито на передатестаційних циклах («Акушерство та гінекологія») і на курсах спеціалізації («Загальна практика – сімейна медицина») у Медичному інституті.

Істотно збільшені ліцензійні обсяги прийому на спеціальність «Лікувальна справа» на перший курс, до магістратури, ординатури та прийому іноземців.

У планах – відкриття спеціальностей «Програмна інженерія», «Прикладна економіка», «Міжнародне право», «Спорт», а також магістратури з «Енергетичного менеджменту», нових версій магістратур рівня спецкатегорій спеціальностей «Журналістика», «Маркетинг», «Менеджмент» із можливостями прийому з будь-якої бакалавратури (таке

право надано тільки 12 вишам України). Працюємо також над збільшенням ліцензійних обсягів та започаткуванням заочної форми за певними спеціальностями.

Поширення напрямів освітньої діяльності, розвиток магістратури та аспірантури спрямовані передусім на реалізацію науково-освітньої місії високореєтингових вишів, у яких співвідношення контингентів підготовки рівня «магістр» та «post-graduation» є пріоритетним щодо ОКР «бакалавр»; одночасно – це і певна компенсація негативних демографічних тенденцій (у 2014 році випуск із загальноосвітніх закладів області становив 10 % до 2013 року) (табл. 2).

Зазначу, що показники прийому за більшістю категорій вступників перевищують аналогічні показники 2012 року. У тому числі й після бакалавратури інших вищих навчальних закладів зараховано 275 осіб (2012 р. – 212 осіб).

Ми дещо збільшили держзамовлення за денною формою і майже на 40 % – за заочною. Тенденція зменшення контингенту (табл. 3) уповільнюється, а за денною формою є невелике збільшення. Це висновки по університету в цілому, а картина по структурних підрозділах різна. Та й демографічна ситуація не дає підстав для самозаспокоєння. Хоча й уповільнилася завдяки збільшенню на 38 % обсягу прийому на 1-й курс, однак зберігається тенденція зниження контингенту заочної форми в цілому (- 11,8 % до 2012 р.). Спостерігається й фактор не продовження навчання за ОКР «спеціаліст», «магістр» випускниками бакалавратури відповідних випускових кафедр.

Дуже повільно йде зростання обсягів прийому на дистанційну форму. Контингент студентів-дистанційників необхідно збільшити в рази. Сьогодні цією формою

охоплено лише 12 спеціальностей та фахових напрямів із 45, які є за денною. У 2013 році ми відкрили 14 локальних центрів дистанційної освіти. Тепер маємо вже 30 регіональних підрозділів по всій Україні та за її межами, плануємо відкрити ще 10.

Збільшення контингенту осіб, що навчаються, як у цілому, так і за кожною окремою формою та рівнем є умовою і штатної стабільності, і фінансових можливостей.

Необхідно за кожною спеціальністю сформулювати пакет переваг щодо навчання саме в СумДУ порівняно з іншими вишами. Мова йде про так зване «обличчя спеціальності». І такі плани не є «маніловщиною», свідченням чого є те, що сьогодні у нас навчається вже більше 1300 іноземних громадян (табл. 4), серед них близько 30 із 9 країн Західної Європи, 540 студентів із країн СНД, а також те, що у 2013 році нам збільшено ліцензійний обсяг прийому іноземців із 300 до 3000 на кожен курс (із них 2500 для дистанційної форми – а це і показово, і певною мірою унікально). Потрібно творчо та наполегливо працювати всім без винятку, тоді нам не загрожуватимуть ні скорочення штату, ні можливі кризи.

Важливим фактором, що компенсує демографічні загрози й одночасно реалізує функції «навчання упродовж усього життя», «університету третього покоління», є **система перепідготовки та підвищення кваліфікації**.

Ця діяльність стала більш активно поширюватися на загальноукраїнський та міжнародний простір. Стажування та підвищення кваліфікації за програмою «Електронні засоби та дистанційні технології» за рік пройшло майже 120 осіб із 33 ВНЗ України та інших держав (табл. 5). У звітному році через систему додаткових освітніх послуг, яка діє на факультетах підвищення кваліфікації, післядипломної медичної освіти та в 15 навчальних центрах кафедр й інших структурних підрозділів, пройшло 3300

осіб, із них 2300 зі сторонніх організацій, що набагато більше минулорічного показника (табл. 6).

У той же час більшість кафедр ще не залучилися до такого виду діяльності; мало – і за кількістю, і за номенклатурою – навчальних курсів, програм. Особливо стосується це випускових кафедр, рівень яких повинен забезпечувати відповідні інтереси підприємств, організацій, малого й середнього бізнесу. Підтвердженням цієї тези є також те, що із загального обсягу навчальних доручень у цій системі (а він становить близько 13 тис. годин, що теж не вражає) лише близько 4 тис. годин є компенсуючим фактором штатної ситуації на відповідних кафедрах.

На жаль, поки що є зменшення й показників другої вищої освіти. Ми вживаємо заходи щодо подолання такої тенденції – у 2013 році вперше отримали профінансоване державне замовлення за спеціальністю «Державна служба». Обговорюємо і створення центру міжнародної сертифікації з організацією відповідних курсів. Але якщо у 2011–2012 роках 20 наших колег були визнані сертифікованими фахівцями (а це шлях, у тому числі, й до міжнародної акредитації певних навчальних програм), то у 2013 році такі приклади відсутні.

Необхідно нарощувати й активність внутрішньоуніверситетської системи підвищення кваліфікації, особливо за напрямом e-learning, підвищити мотиваційний вплив накопичувальної системи підвищення кваліфікації, яка у 2013 році проходила апробацію.

Якість кадрового забезпечення є вирішальним фактором успішності університету. Всього у професорсько-викладацькому складі вже близько 580 осіб зі званнями та науковими ступенями (майже 80 % від загальної кількості), близько 80 наших колег – доктори наук (більше 11 %).

Потенціал потужний. У той же час на 20 кафедрах немає докторів наук, а саме це є важливим чинником відкриття но-

вих спеціальностей магістратури, аспірантури, спеціальностей у спецрадах із захисту дисертацій; на 14-ти кафедрах науковий кадровий потенціал складає менше 75%; 14 кафедр, які мають у своєму складі 5–6 викладачів, знаходяться на межі існування; за рік майже не відбулося суттєвого збільшення викладацького складу у Медичному інституті, на кафедрі комп'ютерних наук і деяких інших кафедрах, де є перевантаження навчальними дорученнями та інші проблеми.

У 2013 році відкрито 1 спеціальність у докторантурі та 5 в аспірантурі. Тобто в аспірантурі вже 42, плануємо відкрити ще 4 аспірантські та 2 докторські спеціальності. Також здійснено такий значущий крок, як збільшення держзамовлення до денної аспірантури на 45 %. Контингент власної аспірантури (табл. 7) становить більше 300 осіб, що дає близько 16 тис. годин навчальних доручень. І це також є складовою нашої відповіді на відомі демографічні виклики.

На жаль, повільно йде зростання докторантури (табл. 8), маємо незначущі обсяги підготовки аспірантів на контрактній основі, зокрема іноземців, недостатньо направляємо до аспірантури та докторантури інших ВНЗ, відсутня подвійна аспірантура з іноземними партнерами, утрачена внаслідок недостатності кадрового потенціалу одна спеціальність в спецрадах із захисту дисертацій. 2013 рік став роком масової перереєстрації спеціалізованих рад, і будемо сподіватися, що саме це є головним чинником істотного зменшення кількості захистів як у наших спецрадах, так і в цілому аспірантами, докторантами та співробітниками університету.

За концепцією, яку ми сьогодні обговорюємо, необхідно забезпечити наявність в аспірантурі повного спектра наукових спеціальностей з відповідністю за їх напрямом до кожної навчальної спеціальності та до профілю кожної без винятку кафедри, а також посилювати змістовну складову аспірантської під-

готовки відповідними міждисциплінарними спецкурсами, нарощувати доаспірантську підготовку як за кількісними показниками, так і за вимогами до рівня підготовки вступників та їхніх наукових напрацювань. Відповідні **механізми організації доаспірантської підготовки, студентської наукової діяльності в цілому** визначені нами в цільовій комплексній програмі «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом».

Доаспіранська підготовка у групі студентського наукового резерву

	Кількість місць держзамовлення в аспірантурі	Чисельність, осіб (всього/до обсягу держзамовлення)	
		Проходили підготовку в групі наукового резерву	Вступили до аспірантури
ФЕМ	11	28 / 2,5:1	7 / 64%
ЕліТ	38	36 / 95%	15 / 40%
Медичний інститут	26	13 / 50%	11 / 42%
Юридичний факультет	1	4 / 4:1	3 / 3:1
ІФСК	8	10 / 1,25:1	2 / 25%
ТеСЕТ	29	15 / 52%	6 / 21%
Шосткинський інститут	-	-	-
Конотопський інститут	-	-	-
Загальноуніверситетські кафедри	-	-	-
Загалом СумДУ	113	106 / 94%	44 / 39%

Табл. 9

Кращі, ніж у 2012 році, показники формування групи студентського наукового резерву (табл. 9). У той же час потрібно точно з'ясувати, скільки в ній призерів олімпіад, конкурсів, учасників академічних обмінів, відмінників навчання, яке співвідношення контингенту цього виду доаспірантської підготовки до обсягу держзамовлення. Усім кафедрам, іншим структурним підрозділам потрібно більш наполегливо переводити і участь у конкурсах, і комплектування групи резерву із розряду «кампанії» в логічне завершення системної студентської наукової роботи. Необхідно активніше залучати саме кращих студентів до наукової роботи, яка оплачується (у 2013 році – це майже 100 студентів; 2012 р. – 75). Гарний приклад продемонструвала кафедра прикладної гідроаеромеханіки: НДР вартістю 50 тис. грн на замовлення «Насосенергомаш» повністю виконувалася бригадою студентів-конструкторів. І ми надали цій роботі додаткові фінансові пільги.

Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт

	Напрями, в яких СумДУ приймає участь, од		Направлено на II тур, робіт	Призові місця, осіб
	всього	призові напрями		
2010-2011	58	41	228	65
2011-2012	62	36	225	59
2012-2013 у т.ч.	60	37	224	54
ТеСЕТ	14	11	44	16
ЕліТ	14	8	50	13
ФЕМ	14	8	37	11
МІ	5	4	38	5
ЮФ	3	2	15	3
ІФСК	10	4	23	4
Шосткинський інститут	3	1	5	1
Конотопський інститут	6	1	8	1
Каф. фізичного виховання і спорту	2	-	4	-
Каф. військової підготовки	-	-	-	-

Табл. 10

Є успішність і у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (табл. 10). Лідери – ТеСЕТ, ЕліТ, ФЕМ. Маємо 2-й результат (а до цього 5 років поспіль займали перше місце).

Зменшилась і кількість статей, опублікованих за участі студентів, і кількість суто студентських тез доповідей, і кількість охоронних документів за їхньої участі. Необхідно підтримати ініціативи студекторату, які реалізуються під девізом «Науковцем бути модно». Студентське наукове товариство повинно стати істотно більш помітною складовою **наукової діяльності** університету, результативність якої у світі оцінюється за двома напрямками:

перший (головний) – це створення нового знання, що вимірюється передусім рівнем оприлюднення, цитування, визнанням наукових та академічних шкіл тощо;

другий – це трансфер технологій, у нашій інтерпретації – госпдоговори, гранти, відповідні фінансові та інші показники.

У 2013 році виконувалося близько 580 господарських договорів та грантів (2012 р. – 499), що разом із 2,6 млн грн коштів загального фонду становить 14,3 млн грн за виконаними НДР (табл. 11), що більше ніж удвічі перевищує минулорічний обсяг (2012 р. – 6,7 млн грн). Маємо майже триразове збільшення за госпдоговірною та грантовою тематикою. При цьому ще 2 млн грн – це незавершені роботи, які є додатковим резервом виконання вже на 2014 р. Зростання за виконаними обсягами забезпечило більшість структурних підрозділів, крім, на жаль, Шосткинського інституту і ФЕМ (табл. 12). Госпдоговірна і грантова тематика виконується вже на 45 кафедрах (2012 р. – 40). На слайді (табл. 13) зазначені кафедри, які мають найбільш істотні обсяги виконаних НДР. Суттєво збільшилася – з 5 до 22 – кількість іноземних замовлень (Китай, Росія, США, Швеція, Польща), уперше ми перемогли в конкурсі за державною програмою «Наука в університетах» (при цьому отримали найбільший обсяг фінансування). Йде і кадрове зростання наукового напрямку: крім науковців-викладачів, у науковій частині працювало вже 156 штатних співробітників (2012 р. – 85 осіб), серед яких 1 доктор і 5 кандидатів наук.

Маємо перший досвід щодо продажу ліцензії.

У той же час 6 міжнародних наукових грантів – це не наш рівень. У 2013 році

Табл. 11

Обсяги виконаних НДР та наукових грантів (спецфонд), тис грн.

	2013	2012
Загальноуніверситетські підрозділи	5216	21,0
ТеСЕТ	4000	2514
ЕліТ	960	345
ІФСК	627	87
Медичний інститут	526	184
Шосткинський інститут	238 (□)	674
ФЕМ	154 (□)	170
Конотопський інститут	31	15
Юридичний факультет	4	2,5
СумДУ в цілому	11,7	4,0

Табл. 12

Обсяги виконаних кафедрами НДР та наукових грантів (спецфонд), тис грн.

	2013	2012
Прикладна гідроаеромеханіка	1824	1200
Прикладна екологія	1290	514
Моделювання складних систем	775	60
Філософії, політології та соціальних технологій	601	82
ПОХНВ	330	124
Опору матеріалів та машинознавства	270	203
Біофізики, біохімії, фармакології та біомолекулярної інженерії	240	2,0
ПОХВ (Шосткинський інститут)	200	-
Гігієни та екології	125	76
Технології машинобудування, верстати та інструменти	123 (□)	375
Прикладного матеріалознавства і технологія конструкційних матеріалів	107	7,0
Наноелектроніки	90	65
Економіки і бізнес-адміністрування	89 (□)	153
Фізіології	70	16

Табл. 13

виконувався лише 1 грант Президента України для молодих вчених (у 2012 р. – 4). Та й у конкурентній групі, за показниками наукової діяльності нашого та більш високого рівня, близько 20 вишів України. Тобто нам є з ким і за що змагатися (мається на увазі державне фінансування).

Вважаю, що із урахуванням зазначеного показник Стратегії, яку ми сьогодні розглядаємо, щодо збільшення обсягів наукових досліджень щонайменше до 30 відсотків від загального обсягу фінансування по базовому ВНЗ є реалістичним.

У 2013 р. маємо зростання майже за всіма показниками публікаційної активності. Істотно зросла кількість цитувань публікацій вчених СумДУ у виданнях, які індексуються БД «Scopus» (табл. 14), індекс Хірша за рік підвищився з 16 до 20. Але за цим, одним із найзначущих показників, ми замикаємо другий десяток вишів України. Повільно збільшується кількість рейтингових публікацій (табл. 15) – річне зростання з 116 до 124, особливо потрібними є публікації у ви-

дань із високими імпакт-фактором та індексом SNIP. Водночас про нашу налаштованість на наукове зростання свідчить те, що вже більше 150 наших колег відомі у БД «Scopus», 39 із них мають власний індекс Хірша більше трьох, близько 400 статей (зростання 70 %) опубліковано за кордоном (табл. 16), є розвиток і певних університетських наукових видань.

Успішність наукової складової, кадровий потенціал повинні системно реалізовуватися **в основній функції університету – якості підготовки фахівців**. Усе більшої значущості набуває зовнішня експертна оцінка їхнього кар'єрного зростання. І саме вимоги світового ринку освітніх послуг, у тому числі в конкретних професійних галузях, повинні враховуватися при модернізації навчальних планів і програм навчальних дисциплін.

Серед позитивів 2013 року зазначаємо 4-ту позицію у Всеукраїнській олімпіаді з навчальних дисциплін, напрямів спеціальностей (табл. 17). Найвищий показник, як і в наукових конкурсах, забезпечив факультет ТеСЕТ. У той же час тенденція зменшення кількості призових місць загалом також наявна (у 2012 р. – друге місце). Успішною стала участь військової кафедри в конкурсі Міноборони на кращі підручники та посібники (перше та третє місця), більше видано навчальних посібників (табл. 18), у тому числі з грифом МОН, набуло розвитку співробітництво зі студентським самоврядуванням щодо оцінки організації навчального процесу.

Всеукраїнська студентська олімпіада

	Олімпіади, в яких СумДУ приймає участь, од призові олімпіади		Призові місця
	всього		
2011-2012	71	35	42
2012-2013 у т.ч.	74	28	31
ТеСЕТ	16	9	10
МІ	18	7	7
ЮФ	3	2	2
ЕліТ	13	4	5
ФЕМ	16	4	5
ІФСК	9	2	2
Каф. військової підготовки	-	-	-
Каф. фізичного виховання	-	-	-
Конотопський інститут	-	-	-
Шосткинський інститут	-	-	-

Табл. 17

Звітний рік став роком подальшого розвитку системи електронного навчання, зросла кількість суто дистанційних курсів (табл. 19), навчальний процес за якими проводило більше 270 викладачів (+19 % до 2012 р.). Уже маємо близько 2900 електронних тренажерів (2888), 61 тис. тестових завдань (за рік розроблено 10 тис.), 360 відеоматеріалів (зростання за рік на третину). Водночас цей напрям потребує істотно більшої уваги всіх без винятку кафедр і викладачів – на сьогодні в активній роботі лише 77 дистанційних курсів. Уже йшла мова про необхідність поширення дистанційної форми навчання майже на всі спеціальності. І, до речі, створення дистанційних курсів повинне суміщатись із упровадженням e-learning, у тому числі й за очно - дистанційними технологіями, у навчальному процесі денної форми, системи перепідготовки, підвищення кваліфікації з представленням усіх матеріалів на українській та російській, а за визначеними спеціальностями й на англійській мовах.

У планах 2014 року пілотне впровадження відкритого для всього світу електронного ресурсу (OCW - OpenCourseWare), у якому будуть розміщені наші навчально-методичні матеріали, що зумовлює і відповідні вимоги до їх якості. Одночасно із цим необхідно: поширити кількість англійських навчальних програм та реально розпочати їх міжнародну акредитацію; послідовно підвищувати значущість самостійної роботи із відповідним перерозподілом аудиторних годин; системно визначитись

із більш якісною реалізацією практично-орієнтованої підготовки, зберігаючи пріоритетність фундаментальної складової.

Важливою ланкою інформаційного забезпечення навчально-наукової та інших сторін діяльності є **інформаційно-бібліотечна система**, що має ресурс близько 2,7 млн примірників. Інституційний репозитарій рейтингом Webometrics визначено на 2-й позиції в загальноукраїнському інформаційному просторі й 131-й у світі (переміщення за рік +59 позицій). Електронний каталог становить близько 370 тис. описів документів (9% за рік), близько 32 тис. повнотекстових електронних матеріалів (зростання за рік +24 %, табл. 20). Кількість переглядів матеріалів бібліотеки за рік перейшла межу 1 млн (+10% до 2012 р.), на 70 % зріс кількісний показник індексації Google.

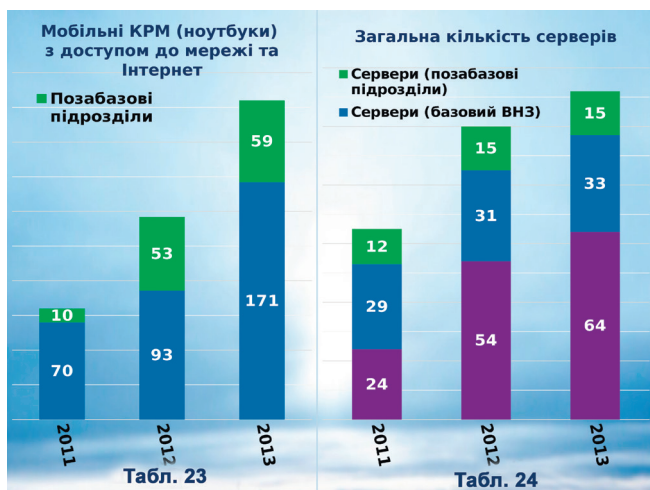

У 2013 році забезпечено подальший розвиток усієї **інформаційно-аналітичної телекомунікаційної системи**, яка є дійсно європейського рівня й визнається однією з найкращих в Україні. Йде зростання участі нашого ІТ-потенціалу й у грантових, наукових проектах та виконанні відповідних замовлень місцевого самоврядування, обласної державної адміністрації, профільного міністерства. На часі набуття університетом статусу Міжвузівського центру дистанційної освіти з виконанням, у тому числі, функцій «електронної диспетчерської» для інших вишів.

На жаль, одночасно із потужним розвитком збільшуються і проблеми як кадрового, так і матеріально-технічного характеру. Однак, незважаючи ні на що, **розвиток технічного забезпечення ІКТ** тривав і триває.

Кількість комп'ютерних робочих місць збільшено на 160 од. (табл. 21), 60 % яких – у позабазових структурних підрозділах, зросла до 118 (табл. 22) і кількість комп'ютерних класів.

Істотно збільшено кількість мобільних КРМ, яким забезпечено доступ до мереж СумДУ та Інтернету (табл. 23). Телеко-

мунікаційна система отримала підтримку також через збільшення серверного господарства (табл. 24). У 1,5 раза зросла кількість точок доступу Wi-Fi (табл. 25). У черговий раз істотно підвищені швидкісні показники Internet (табл. 26). Відкрито навчальний центр відомої компанії Porta One, уведено в дію ще один лінгафонний кабінет. Мультимедійними стаціонарними комплексами, які дозволяють проводити навчальний процес на сучасному рівні, обладнані майже всі лекційні аудиторії та інші відповідні приміщення (табл. 27). У той же час коефіцієнт використання цього обладнання по найбільшим аудиторіям знаходиться лише в межах від 25 до 60 %. Інтерактивні дошки використовуються як звичайні екрани. Це також є свідченням того, що якості навчального процесу приділяємо занадто мало уваги на всіх рівнях.

У 2013 році істотні зрушення відбулися за **міжнародним напрямом**, що спрямовано, головним чином, на підвищення якості наукової та освітньої діяльності. Відтак міжнародна складова повинна реалізовуватися на кожній без винятку кафедрі. Уже зазначалося зростання контингенту іноземних студентів. Загальна кількість грантів зросла на 27 % (табл. 28), загальноуніверситетських у 1,5 рази. Така динаміка досягнута передусім за рахунок грантів освітянської спрямованості (табл. 29). Представництвом ЕС ми були відзначені як один із найбільш активних вишів України. Важливою є й індивідуальна грантова діяльність (табл. 30), й закордонне стажування. Показник – 37 стажистів (аспірантів та співробітників) у 2013 році – є другим після університету ім. Тараса Шевченка, підвищення кваліфікації відповідного міжнародного рівня підтвердило близько 40 осіб, що істотно більше показників минулих років. Якщо б щорічно близько 130 наших колег отримували індивідуальну фінансову підтримку наукової та науково-методичної діяльності, то університет дуже б швидко вийшов на новий рівень інноваційності, креативності, технологічності.

Набувають усе більш значущої ваги і фінансові показники (табл. 31) міжнародної діяльності в усіх її складових (2013 р. – 11,27 млн грн).

У 1,6 раза (до 60 осіб) збільшилася кількість студентів, які брали участь у навчальних програмах за кордоном, маємо вже 5 спільних програм типу «Подвійний диплом» та «Включений семестр», за якими проходили навчання

Фінансові показники міжнародної діяльності

		Обсяг млн грн.
Гранти загальноуніверситетські	Наукові	1,11
	Інші типи	2,06
Гранти індивідуальні		1,26
Стажування за держпрограмою		1,76
Госпдоговори (іноземні замовники)		5,08
Загалом СумДУ		11,27

Табл. 31

10 наших та один іноземний студент. Приклади таких програм повинні бути на кожній спеціальності випускових кафедр. У 2013 р. також збільшено на 50 % кількість аспірантів і майже втричі – викладачів і співробітників – учасників програм обмінів. Уже 14 іноземних фахівців взяли участь у навчальній роботі в СумДУ терміном більше 3 місяців, на таких самих умовах 5 наших фахівців викладали за кордоном, що є ознакою сучасного університету. Така форма академічного обміну теж повинна стати нормою для кожної кафедри.

Позитивним є зростання на 60 %, за даними Google Analytics, кількості відвідувань головного англomовного сайту СумДУ. Можна навести й інші ознаки нашої міжнародної активності.

Позанавчальна діяльність. Ефективність виховної роботи досягалася передусім через реалізацію положень Кодексу корпоративної культури, через студентське самоврядування, яке у

звітному році істотно розвинуло свою діяльність. Більшість ініціатив студентства підтримано як організаційно, так і фінансово.

Зміна термінології «художня самодіяльність» на «культурно-мистецький центр» підтверджується досягнутим високим художньо-естетичним рівнем. Усього в конкурсах та фестивалях міжнародного, всеукраїнського та інших рівнів, конкуруючи зі студентами вишів мистецької спрямованості, наші виконавці отримали 1 Гран-прі, 25 призових місць та звань лауреатів.

Кількість колективів зі званнями «народний» збільшилася до шести. Наш КВК, у якому в різних формах задіяно також близько 700 школярів, теж отримав 2 нагороди міжнародного, 3 – всеукраїнського рівнів та путівку до Вищої української ліги КВК.

Запроваджено чимало нових форм роботи, у тому числі й окремо по факультетах. На базі університету відбулося чимало заходів, у яких взяло участь близько 30 тис. сумчан, серед них 20 тис. школярів. Та й загалом увага до профорієнтаційної роботи з боку студентського самоврядування, структур організації позанавчальної роботи і спорту підвищилася.

Фізична культура та спорт є одним із пріоритетних напрямів гуманітарного розвитку університету, брендом його успішності. Наша стратегія передбачає одночасно і розвиток масового спорту, і спорту високих досягнень. Серед студентів та магістрантів 4 учасники та призер Олімпійських ігор у Лондоні, 3 переможці Всесвітньої універсиади 2013 р., 32 призери чемпіонатів і кубків світу, Європи, 105 призерів змагань всеукраїнського рівня. Будемо брати участь і в зимовій Олімпіаді в Сочі.

Майже вдвічі зросла кількість майстрів, заслужених майстрів та майстрів спорту міжнародного класу. Число видів спорту, які у нас культивуються, збільшилося до 33, кількість секцій – до 67, кількість осіб, які в них займаються, – близько 2200.

У 2013 році ми посіли традиційно 1-ше місце серед вишів Сумщини і 3-тє – серед вітчизняних вишів, які не мають спортивних спеціальностей.

У той же час вищезазначене за гуманітарним напрямом у цілому – ще «не вся правда». Принципово значущим є те, що на більш-менш постійній основі завантажені в позанавчальний час лише 60 % студентів (з коливанням цього показника

в розрізі факультетів та інститутів від 30 % до 70 %). І це є мотивацією подальшої розбудови університету як соціокультурної інституції.

У 2013 році – в дуже складних умовах господарської діяльності – життєдіяльність університету вдалося забезпечити повністю.

Маємо реальні зрушення в енергозбереженні, затверджена цільова програма «Енергоефективний СумДУ», впроваджено комплекс заходів моніторингу, технічних рішень, санації, задіяли систему матеріального стимулювання, в гуртожитках почав працювати студентський волонтерський загін «Енергоаудит», досягнуто зменшення витрат на енергоносії. Проект щодо кардинального енергопереоснащення університету загальною вартістю близько 11 млн євро під відповідну гарантію уряду України визначено переможцем конкурсу Європейського інвестиційного банку з передбаченим фінансуванням у 2015–2016 рр.

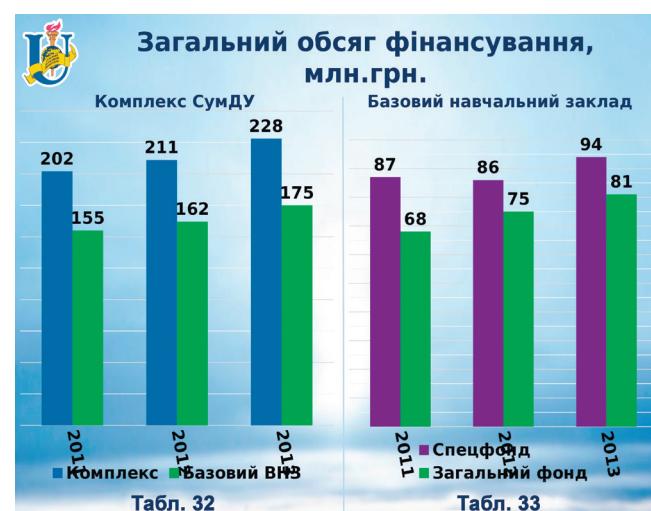
Матеріалів та обладнання – в умовах хронічних затримок із проходженням платежів – придбано на рівні 2012 року, а це більше 5 млн грн; виготовлено меблів власними силами на 750 тис грн; майже на 4,5 млн грн. виконано ремонтних робіт, що більше ніж у 2012 році (в переліку 544 відремонтовані об'єкти, серед яких нові TV та вокальна студія, аудиторії, лабораторії тощо). Якщо б свого часу ми не пішли на створення власного ремонтно-будівельного підрозділу – такі б обсяги в умовах уповільнених платежів були б неможливі. У зв'язку з накопиченими проблемами забезпечення площами Медичного інституту розпочали реконструкцію, а точніше, практично нове будівництво навчально-лікувального стоматологічного комплексу з плановим його завершенням у 2014 році (вже освоєно більше 4 млн грн).

Крім того, значний комплекс ремонтних робіт проведено в усіх гуртожитках. Додатково отримали ще 14 кімнат. З урахуванням ущільненого заселення маємо практично 100 % забезпеченість гуртожитками. Також отримали дозвіл МОНУ щодо переобладнання вільної частини студентського гуртожитку в Конотопі під гуртожиток сімейного типу.

Іде наполеглива робота з перетворення спортивно-оздоровчого закладу СОЗ «Універ» у заклад цілорічного функціонування. Ввели в дію котельню, теплові мережі, повністю відремонтовано двоповерховий корпус. У 2013 році вже надані

послуги відпочинку 700 співробітникам та студентам, майже стільки ж студентів проходили на базі табору військові збори.

У цілому тема оздоровчо-лікувальної діяльності є актуальною: відхилення у стані здоров'я виявлені в 70 % студентів, хронічні захворювання – у 35% першоккурсників, 10 % студентів потребують спеціалізованого лікування. Саме тому 2013 року додатково до існуючих програм оздоровлення, відпочинку та лікування був капітально відремонтований переданий нам маєток – пам'ятка архітектури національного значення (табл. 32) – на його базі введено в експлуатацію санаторій-профілакторій, який оснащено різноманітним медичним обладнанням і в якому за три місяці вже оздоровлено, з наданням 3-разового харчування, 200 студентів.

У комплексі громадського харчування, незважаючи на зростання цін на сировину, за рахунок збільшення університетської дотації вартість страв залишилася незмінною, введені комплексні обіди зі зменшеною вартістю, на 12 % збільшився товарообіг, на 16 % більше проведено на базі КГХ різноманітних заходів. Цьогоріч плануємо забезпечити повноформатне харчування в кафетерії корпусу «Н».

У 2013 році збережені та поширені й інші **програми соціально-орієнтованого змісту**.

Розширено центр підтримки сім'ї «Студентський лелека».

Плідно працювали студентська соціальна служба, яка складається переважно зі студентів-медиків, волонтерський загін (майже 100 студентів) провів чимало добродійних акцій, у тому числі для дітей-сиріт. Здійснюється соціальний супровід студентів пільгових категорій, а це близько 350 осіб, збільшено до 1 млн 300 тис (на 11 %) матеріальне забезпечення дітей-сиріт, фонд матеріально-

го заохочення та матеріальної допомоги студентам і аспірантам зріс у 3,5 раза (до 1,3 млн грн), збільшилася до 23 кількість студентів, які отримують іменні стипендії до стипендії Президента України включно.

Забезпечена регулярна виплата стипендії – у загальному обсязі більше 36 млн грн, фонду оплати праці – уже майже 140 млн грн (+ 5 %), лише по базовому закладу на преміальну систему та матеріальну допомогу співробітникам у всіх її складових спрямовано близько 14,5 млн грн (у 2012 р. – 12,1 млн грн + 20 %). І сьогодні, приймаючи колдоговір, уведемо із коштів університету матеріальну допомогу на оздоровлення усім непедагогічним працівникам.

У дуже складному (в умовах загальних кризових явищ) році нам вдалося збільшити загальний обсяг фінансування університету до 229 млн грн (табл. 33), переважна частина (до 77 %) – це базовий навчальний заклад, у якому пріоритетне фінансування – власні кошти. Зазначу, що відповідні темпи зростання забезпечено й щодо коштів загального фонду держбюджету.

На субрахунки структурних підрозділів спрямовано 6,1 млн грн, що на 0,5 млн грн більше, ніж у 2012 році.

І сьогодні можу впевнено гарантувати відповідне фінансове забезпечення упродовж 2014 року фонду заробітної плати, а також збереження й розвиток усіх соціальних програм.

Будемо системно вдосконалювати механізми фінансово-господарської діяльності, роботу зі збільшення надходжень коштів та їх раціонального використання. Адже саме фінансова спроможність значною мірою створює умови щодо успішності виконання місії університету, а високий рівень науково-освітньої діяльності, у свою чергу, як зворотний зв'язок, зумовлює збільшення обсягів фінансування.

Узагальнюючи все зазначене в доповіді, маю підстави стверджувати, що робота колективу у звітному році заслуговує і високої оцінки, і вдячності усім, хто працював наполегливо, ініціативно, результативно. Кожен керівник напряму діяльності, підрозділу чи кафедри повинен визначити конкретний вклад структури, яку очолює, як в успішність університе-

ту, так і в те, що нам не вдалося.

У цьому році потрібно знайти, надати нові імпульси в багатьох складових. Важливо все – і якість навчання, і підвищення кваліфікації, і наукова, і міжнародна, і позанавчальна діяльність. Успішність університету не може допускати винятків. Головний пріоритет – це якість. Будемо й надалі розвивати як нашу власну рейтингову систему самоаналізу, так і зовнішнього порівняльного аудиту. Будемо вдосконалювати систему менеджменту.

Головний принцип нашої стратегії – це концепція випереджального розвитку, що й визначається проектом такого базового документа, як «Концептуальні засади діяльності СумДУ, стратегія розвитку на 2010–2020 роки, заходи реалізації та прогнозні показники». Цей принциповий документ напрацьовувався колективно з урахуванням кращого світового та вітчизняного досвіду, принципових положень загальнодержавної законодавчої та нормативної бази з питань розвитку освіти. У проекті враховано більшість пропозицій, які надавалися протягом листопада–січня, він схвалений та прийнятий за основу вченою радою.

У нас складні, амбітні завдання. Упевнений, що вони реалістичні. Ще раз висловлюю свою особисту вдячність за дружню командну роботу.

Дякую за увагу.

УВАГА!

Електронний варіант цього номера газети «Резонанс», а також архівні номери за попередні роки можна прочитати за адресою:

sumdu.edu.ua/ukr/rezonans/html,

а надіслати відгук, пропозицію або запропонувати матеріал для друку можна на поштову адресу

info@rezonans.sumdu.edu.ua

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського державного університету
«REZONANS»
Sumy State University Press

Реєстраційне свідоцтво СМ № 20
Перший номер газети вийшов у світ 29. 10. 1991.

Обсяг – 1 друкований аркуш,
приведений до 4 полос формату А-4.
Віддруковано: друкарня Сумського
державного університету.
Адреса редакції:
м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2,
корпус «Г», кімната 1107.
Телефони: 686 850, 22-02-25.

Шеф-редактор
Олена Ткаченко
Редактор
Василь Чубур
Коректор
Ніна Гавриленко
Відділ інформаційно-редакційної діяльності

Автори фото:
Олексій Биков,
Артем Саєнко

Редакція не завжди поділяє думки авторів і
залишає за собою право скорочувати
й редагувати матеріали